

Szerkesztőség

Arad, Acser-palota,

Kiadóhivatal:

ulv. Regela Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönyelm: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 222 Lel.

Fél évre ... 116 Lel.

Negyed évre ... 58 Lel.

Havonta ... 26 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

A kereskedő.

Az ország kereskedő-társadalmában ugyszólván egyöntetű állástfoglalást váltott ki az ugynevezett spekulatörvényjavaslat, a melyet a kereskedők magukra nézve sérekesnek tartanak. Az aradi Kereskedők Köre is csatlakozott az országos mozgalomhoz és határozati javaslatában a törvényjavaslat módosítását kívánta. Ugyanebben a tárgyban tart gyűlést vasárnap a Sfatul, az aradi kereskedők tanácsa is, amely szintén állást foglalásra készül a törvényjavaslat egyes rendelkezései ellen. A kereskedők a spekulatörvényjavaslatban az ország kereskedőtársadalmának megaláztatását látják, mert a készülő törvény az árdragítások különlegesen éles bírói megítélést igénylő eseteiben olyan súlyos rendelkezéseket tartalmaz, a minőket közönséges blüncselekmények vontak eddig maguk után.

Az új törvényjavaslat ugyanis árdragítás esetében lehetővé teszi, hogy a nyomozó hatóságok előzetes letartóztatás: eszközöltsenek kereskedők ellen. Ha pedig a kereskedőt több ízben elítélik, az ítéletet a bíróságok kétszer olyan súlyosan szabhatják ki, mint az első esetben. Nem is szólva arról, hogy már legelső alkalommal is több hónapi fogházbüntetés jár ki a törvényt áthágók ellen, az a büntetés ismétlődés esetén az egy évet is meghaladhatja. Ilyen magas büntetést pedig a büntetőtörvénykönyv az intellektuális és vagyon elleni büntetésekre szab ki. Vagyis a kereskedő, akire rábizonyul, hogy árdragítást követett el, egy sorba kerül a csalóval, sikkasztóval és tolvajjal, a legalacsonyabbrendű gonosztevőkkel.

Ha figyelembe vesszük azt, hogy a mai beszerzési, szállítási és egyéb lehetőségek mennyire a pillanatnyi konjunktúrához, — sőt: szerencséhez — vannak kötve, milyen váratlan meglepetések, anyagi károsodások érhetik a kereskedőket, akik árujukat labilis valutájú államokban tudják csak nagy fáradozások árán beszerezni, akkor a törvényjavaslat rendelkezéseit csakugyan túlságosan szigorúknak kell tartanunk. A kereskedelem ma amugyis a szerencsés vagy szerencsétlen alkalmosszerűségek ingatag futóhomokjára van építve, a kereskedő vagy banque-ot kénytelen játszani milliós értékekkel, amelyek egyik napról a másik

ra százezrekkel drágulhatnak meg vagy olcsóbbodhatnak. A mai szélsőséges valutaviszonyok között naponta előfordul, hogy mire a megrendelt áru rendeltetési helyére érkezik, oly horribilis mértékben megdrágul, hogy a kereskedő minden kalkulációja összeomlik. A kereskedelem csak a hallatlan kockázatokkal birkózva, a legnagyobb önfeláldozással képes ma megfelelni hivatásának és így a spekulatörvény még elviselhetetlenebbé teszi a kereskedelemre nehezedő terheket.

Helyénvalónak tartjuk, ha a kormány az alkalmi üzereket, a zavarosban halászó spekulánsokat, a konjunktúrából elősködőket a legkíméletlenebb eszközökkel megrendszabályozza, de a javaslat, — ha mai formájában törvényerőre emelkedik, — elsősorban a tisztességes kereskedelmet sújtja. Lehetővé teszi, hogy merő vádak alapján, amelyeket a kereskedő esetleg adatait idejekorán történő felsorakoztatásával nem tud teljes egészében megsemmisíteni, — előzetes letartóztatást eszközöljenek a hatóságok, holott esetleg egy-két heti utánjárás bebizonyítaná a kereskedő igazát. Megtörténhetik, hogy egyszerű kihágásért egy ízben elítélt kereskedőt azon a címen, hogy rovottmúltú, visszaeső

árdrágító, hosszú és súlyos szabadságvesztéssel büntetnék, a mely egyáltalán nem áll arányban az esetleges hájszálfinom megkülömböztetéssel megállapított árdragítás cselekményével.

Az aradi kereskedelem ezek ellen a sérelmek ellen emelt szót és az állástfoglalást nyomon követi az ország egész kereskedő-társadalmának.

Meghosszabbították a parlament ülésszakát.

— Verekedés miatt kitiltott képviselő. Törvény az iról jogvédelemről. —

Bucurestiből jelentik: A parlament mai ülésén Orleanu elnökölt. Az első felszólaló Rakovicsa képviselő volt, aki a fürdőhelyeken máris megnyilvánuló úszorát tette szóvá. Felhívta a Kormányt, hogy lépjen fel erős kézzel mert a fürdőhelyeket a betegek látogatják leginkább, akiket nem lehet megszaroelni, amikor gyógyulást keresnek.

Halipa bejelentette, hogy tudomást szerzett arról, miszerint Kobrowski és Sasenko kommunista agitátoroknak amnesztiát adtak és ezért el kellett volna őket a fogságból bocsátani. Dacára ennek, mindkettőjüket Constaneából Chisenevbe szállították. A tapasztalat azt mutatja, hogy az ilyen átszállítások közben rendszerint agyonlövik a foglyokat, akikről utólag azt állítják, hogy szökést kíséreltek meg. Kérte a kormányt,

halmának tiltakozása. Remélhető, hogy a tisztességes kereskedelem összessége még idejekorán meg tudja győzni a Kormányt a törvényjavaslat hibáiról és túlzásairól és a spekulatörvény végeredményben azt a célt fogja majd szolgálni, ami helyes és kívánatos — a kíméletlen leszámolást a tisztességtelen spekulációra.

hogy ezt az esetet kísérje figyelemmel és intézkedjék a két kommunista vezér szabadon engedése érdekében. Florescu igazságügyi miniszter kijelentette, hogy az ügyet a legszigorúbban meg fogják vizsgálni és a szükséges intézkedéseket mulhatatlanul foganatosítják. Orleanu elnök ezután bejelentette, hogy a képviselőház ülését királyi leirattal június 5-ig meghosszabbították. Filinescu képviselőt a tegnapi verekedés miatt a parlament tíz napra kitiltotta. Valtoianu belügyminiszter a hesszarábiai gyilkosságokról tett jelentést. Lényegében ugyanazokat mondta, mint a tegnapi szenátusi ülésen. Halipa nem volt megelégedve a miniszteri nyilatkozattal. Szerinte a belügyminiszter menteni igyekszik a gyilkosokat, ahelyett, hogy kíméletlenül üldözné őket. A parlament ezután megszavazta az iról jogvédelemről szóló törvényjavaslatot. (Rador.)

Mi készül a jövő szezonra?

Magyar drámaírók nyilatkozatai.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Errefelé már el is felejtettük, hogy ott, ahol van színház, ilyenkor szokott vége lenni a színházi szezonnak. A záporpróba után néhány hétre zárva maradnak a színházak kapui, kihál a színpad, csak az igazgatói irodákban folyik serényen a munka a jövő színi évad programjának összeállítására. A jövő szezon műsorának titkait hét lakat alatt őrzik még a színházak; a közönség kíváncsiságát csak úgy elégítheti ki a fürge riportter, ha sorra járja a tehetséges és kevésbé tehetséges, népszerű és kevésbé népszerű szerzőket azzal az indiszkret kérdéssel, hogy mik a tervet a jövő szezonra? Az ismertebb magyar színpadi szerzők a következő válaszokat adták erre a kérdésre:

— Már két éve dolgozom egy történelmi drámán. Címe: *A vadkan*. A darab Bocskay korában játszódik le. Révay Ferenc hárc és

Hörváth Zsuzsanna a főhősök. Ezeknek a házassága rendkívüli szenzációs válóper volt abban az időben. Az országgyűlés két ízben hozott törvényt annak idején — oly nagy eset volt ez! Nem is tudom, hogy történelmünkben előfordult-e még ilyen eset. Egy epizódját dolgoztam fel drámává a történetnek, amelyik, azt hiszem, hogy a férfi és nő közötti viszonyt élesen megvilágítja. *Móricz Zsigmond*.

— Egyelőre még csak azon gondolkodom, mikor kezdjek azon gondolkodni, hogy mit írjak a jövő szezonra? *Heltai Jenő*.

— Van elég tervem, tervem. Ma még csak annyit irhatok meg, hogy készül egy darabom a Nemzeti Színház számára s megbeszélés szerint augusztus 31-ig adom át a Nemzeti Színház igazgatójának. A darab műveje az előkelő társadalom, mégse merném azt írni róla, hogy társadalmi színmű, mert nem annyira társadalmi, mint inkább lelki problémákkal foglalkozik. Különbözik a színház de

cember hó folyamán az Isten Várárt is újra műsorra tűzi. *P. Ábrahám Ernő*.

— A könyv akkor van készen, midőn a nyomdából kikerül. — a színdarab: az első előadás napján. Néhez tehát egy színdarabírónak egész határozottan azt mondani, hogy: készen vagyok. Mégis, amennyire ez egyáltalán lehetséges, mondhatom, hogy teljesen készen van egy háromfelvonásos színdarabom, műfajára nézve: női portait, — egy huszonöt éves fiatal nő nagy szeretettel készített rajza. És azonkívül egy háromfelvonásos drámám — de ezen még dolgoznom kell. És készen van majd nem időrendi pontosságban a következő tíz év egész munkáanyaga. Tulajdonképpen ez volt az utóbbi esztendőim igazi termése. *Lengyel Menyhért*.

— Délután 3-tól este 9-ig *Edénár Lujza* vagy *Kisitam* című érzelmes színművön dolgozom. Este 11-től hajnali 3-ig *Kleopátra* írom és hajnali 3-tól reggel 7-ig *János*

Aradi kereskedők a spekulatörvény ellen

(Határozati javaslat. — A piac visszahelyezése. — Naggyűlés a kamarában.)

Az Aradi Kereskedők Köre csütörtökön délelőtt rendkívüli közgyűlést hívott össze. A közgyűlés tárgya a parlament elé benyújtandó spekulatörvény elleni állásfoglalás volt, melyet a közgyűlés határozati javaslatba foglalva, elküldött Sasu kereskedelmi miniszternek, a kamarának és a szenátusnak. A gyűlést Faragó Rezső bankigazgató, a Kereskedők Köre elnöke nyitotta meg, aki után dr. Szőlősi Zsigmond főtitkár ismertette az új spekulatörvényjavaslatot, amely súlyos sérelmeket tartalmaz a kereskedők ellen. Az új törvénnyel a miniszter úgy véli elérhetőnek az árak leszállítását, hogy a termelőnél és az importőrnel az árakat maximálja. A nagykereskedő a szállítási költségeken kívül 20 százalékos nyereséget számíthat fel. A kiskereskedő ehhez még 30 százalékos nyereséget számíthat. Abban az esetben, ha a kiskereskedő nem közvetlenül a nagykereskedőtől, hanem közvetítő kereskedőtől veszi az árut, a kiskereskedőnek ellenőrizni kell a nagykereskedő számláját és a haszon ekkor sem lehet magasabb 30 százaléknál. Az illetékes minisztérium így kívánja megszüntetni a közvetítő kereskedelmét.

Rendkívül szigorúak a törvény büntető rendelkezései, amely a múlt-parchet-törvénye szerinti gyorsított eljárást kívánja életbeléptetni. Az új törvény szerint, ha a kereskedő oly súlyos kihágást követ el, hogy ezért három hónapnál nagyobb fegyházbüntetést kaphat, előzetes letartóztatásba kell helyezni. Abban az esetben, hogy ha a kereskedő egyszerre két kihá-

király-t. Aztán lefekszem. Szomorú Dezső.

— Két rész: huszonhét kép. Műfaj: morálitás. Címe még nincs. Molnár Ferenc.

— Két témám van, egy drámai és egy vígjátéki. Mind a kettő erősen foglalkoztat, ma még nem tudnám megmondani, melyiket dolgozom fel. Azt sem határoztam meg, hogy melyik színháznak nyújtom be új darabomat. Valószínű, hogy egyik-másik régi darabom felújításra kerül az új szezonban. Földes Imre.

— Szindarabot egyelőre nem szándékozom írni. Most egy történelmi regényen dolgozom, amely a tizenhatodik század vége felé játszódik le Erdélyben. Herczeg Ferenc.

— Szindarabot nem írok, semmiféle szépirodalmi munkám nem készül. Időmet esztétikai munkák kötik le. Madáchról kisebb tanulmányt írok a Kisfaludy-Társaság októberi ünnepségére. Voinovich Géza.

Mint látható, némelyik interjú fenyegetésnek is beillik.

gást követ el, mint például nem függeszti ki az árakat és 30 százaléknál nagyobb hasznot vesz, a fegyházbüntetés maximuma 4 hónap alkalmazandó. Vagyis a bíró ítélete meg van kötve és a büntetést nem a bűnügy minősítése szerint alkalmazhatja. Ha a kereskedő az elítélés után egy éven belül ugyanilyen kihágást követ el, 6 hónaptól 2 évig terjedő szabadságvesztéssel sújtják.

A spekulatörügyeket első fokban a járásbíró, másodfokban pedig a törvényszék büntető tanácsa tárgyalja.

Az Aradi Kereskedők Köre a spekulatörvény javaslat ellen a következő tiltakozó határozatot hozta:

Az Aradi Kereskedők Köre 1923. május 31-én tartott naggyűlésén tárgyalás alá vevén az árelenőrzés tárgyában a törvényhozásnak benyújtott javaslatot elhatározta: Helyesléssel tudomásul veszi az elnökség által a kereskedelmi és iparügyi miniszterhez, valamint a képviselőkamarához és szenátushoz elküldött tiltakozást, ezuttal is kívánja a kereskedő osztályt céltalan zaklató rendelkezésekkel közgyűlöletnek kitévő javaslat visszavonását a kereskedelemnek, a szabad verseny szabályozó hatása alatti teljes szabadságát, a legrosszabb esetben pedig a javaslatnak gyökeres átdolgozását és a maximális áraknak a legszűkebb, előre meghatározott és csupán törvényhozás útján kiterjeszhető körre szorítását.

A nagy- és a rendes kereskedelmi forgalomban a megengedett haszonnak nem a névleges beszerzési ár, hanem a mindenkori valutaértéknek megfelelő forgalmi ár alapján számítását, ehhez képest az állandó árjegyzékek és árjelzések törlését és a preventív büntető rendelkezések törlését, így hogy büntető eljárásnak csak tényleg elkövetett árdragítás esetén, a végrehajtási cselekmény megkezdése után lehessen helye.

A hatósági közegek által felveendő konstataciós jegyzőkönyvek csak akkor bírjanak bizonyító erővel, ha azok két felkért magántanú jelenlétében, vételek fel és azok aláírásával is el vannak látva, a két tanú egyike a terheltek

lévén joga meghívni. Az ugynevezett micul parchet-törvénye szerinti eljárás teljesen mellőztessek és ügyészégi székhelyeken épügy mint egyebütt csupán rendes bírói eljárásnak legyen helye, előzetes letartóztatás teljes kizárásával.

Az ítékezésben úgy első fokon, mint a felelkezési fokon a bíró mellett a kereskedőszervezetek egy tagja és a fogyasztóközönség egy tagja is vegyen részt teljesen egyenlő bírói jogkörrel.

Faragó Rezső elnök azután bejelentette közgyűlésnek, hogy bár a vezetőség minden lépést megtett úgy az aradi hatóságoknál, mint az illetékes minisztériumnál a piac visszahelyezése iránt, a mai napig nem történt döntés a piac visszahelyezése ügyében. A közgyűlés elhatározta, hogy akaratának teljesítése végett legalisabb eszközökhöz folyamodik és egy 5 tagú bizottságot küldött ki, mely dönteni fog afelett, hogy az aradi kereskedők milyen módon érvényesítsék a piac visszahelyezése iránti kérésüket. Megköszönve a jelen voltak érdeklődését, az elnök ezután a közgyűlést berekesztette.

Ki lehet kórházi orvos?

(A módosított közegészségügyi törvény.)

A megyei orvosi hivatal ma rendeletet kapott, amelyben az egészségügyi törvény módosításairól, amelyeket a kamara is megszavazott már, értesíti az illetékes minisztérium. A módosítások szerint, ha a jövőben egy orvos kórházi orvosi állásra pályázik, 4 évi kórházi gyakorlatot kell felmutatnia. Még pedig a sebészorvosi álláshoz 3 éves sebészi és 1 évi belgyógyászi, a belgyógyászorvosi álláshoz 3 éves belgyógyászi és egy éves sebészi gyakorlat szükséges. Akik körorvosi vagy közkórházi orvosi állást akarnak elnyerni, azoknak a jövőben képesítési vizsgát kell tenniük. A vizsgát tárgyait a legközelebb fogják megállapítani. Ez alól a vizsga alól csak azok képeznek kivételt, akik már három éven át vezettek kórházat és már véglegesen kinevezettek voltak. Azokban a községekben, amelyekben gyakorló orvos telepedik le, a bucsurestii egészségügyi főigazgatóság a gyógyszerészeti és vegyészeti bizottság véleménye alapján létesíthet gyógyszerterápiát abban az esetben, ha ott addig gyógyszerterápia nem volt.

Sport.

Külföldi sportesemények.
(Mérkőzés a magyar kupáért. — Európa galamblövészeti bajnoksága. — Atlétikai viadal. — Nemzetközi teniszverseny.)

Budapestről táviratozzák: A Hungária-uti footballpályán a szezon legjelentősebb eseménye zajlott le tegnap: a négy legjobb magyar csapat játszott a magyar kupa elődöntőjében. Az Ute—Törökvs mérkőzés 1:0 arányban végződött az Ute javára. A másik mérkőzés a kupáért a MTK. és FTC. között folyt le, amely a MTK. 3:1 arányú győzelmével végződött. A magyar kupa elődöntőjében így a MTK. és az Ute kerültek ki győztesként. A díjért folyó küzdelem döntőmérkőzésének terminusa még nincs megállapítva.

Altonából táviratozzák: Az itt rendezett európai bajnokságról való galamblövészeti versenyben a magyar versenyzők közül Halasi a második, Lumniczer a negyedik lett.

Budapestről táviratozzák: A Margitszigeti pályán országos atlétikai viadal zajlott le, amelyen a június 8-i párisi nemzetközi viadalra jelölt atleták versenyeztek. A versenyben a következő jobb eredmények voltak: Magasugrásban első Gáspár (Mac.) 183 cm.; sulydobásban első Csejthey (Beac) 13 m. 41 cm.; távolugrásban első Haluska (Beac) 6 m. 93 cm.; gerelyvetésben első Gyurkó (FTC.) 52 m. 20 cm., a stafétafutásban első a Mac csapata 3 perc 27.4 mp. országos rekorddal. A verseny keretében hármass összehajtott verseny volt a honvédelmi miniszter vándordíjért, amelyet Somfay (Mac) nyert meg. Somfay eredményei ezek: 200 méteres síkfutásban 23 mp., távolugrásban 685 cm., gerelyvetésben 47 m. és 41 cm. Szombaton és vasárnap a FTC. rendezésében svéd atleták részvételével nemzetközi atlétikai verseny lesz, amelyen véglegesen kijelöltek a Párisba küldendő atletákat.

Budapestről táviratozzák: A Mac nemzetközi teniszversenyén a Margitszigeti-díj döntőjében újra összekerültek Kehrling (Mac) magyar világbajnok és Rache Németország bajnoka. Erős küzdelem után Kehrling 6:3, 6:4 és 6:4 arányban győzött.

— ATE—AAC. 2:0 (0:0.) Bajnoki mérkőzés. A két régi rivális találkozására az ATE. győzelmét eredményezte. A féldíjban változatos volt a játék, bár az AAC. kapu forgott többet veszélyben. A második féldíj is egyenlő erő küzdelmével kezdődött. Egy kiszökésből Puskás goalt rug és ezáltal megszerezte az ATE. számára a vezetést. Az AAC. hevesen küzd a kiegyenlítésért, de csak kornerokat tud elérni. Az ismét frontba jutó ATE. korner után Zannoni szép goaljával végleg biztosítja a győzelmét. A győztes csapatból Rémay I., Kállay, Weichert, Rémay III. és Puskás, az AAC-ból Singer, Bartófi, Baki és Abav játéka tűnt ki. Bíró Burdán. — AAC. II.—ATE. II. 2:0 (1:0.)

— AAC. old-boys—ATE. old-boys bajnoki football-mérkőzés. 1. évi június hó 2-án, szombaton délután fél 7 órakor az óvártéri pályán.

— AMTE. országos nagy (staféta) kerékpárversenye június 3-án, vasárnap d. u. 4 órai kezdettel a váralében oly szenzációsan ígérkezik, aminőt a sportkedvelő közönség eddig még nem tapasztalt. Pénztár a hirtől balra.

Váltóláz a megyében.

(A leküzdött vörhenyjárvány.)

A megyei orvosi hivatalnak ma jelentést tett a gurahonci orvos, hogy Holdmészes községben a halastó környékén ismét nagymértékben lépett fel a szunyogcsipés okozta váltóláz. Eddig 30 eset fordult elő. Dr. Bradean Athanas megyei főorvos intézkedésére a francia vagy a német módszer szerinti kininrel való kezeléssel próbálkoznak meg, hiátia az segíteni fog és sikerül a váltóláz járvány-szerű fellépését megszüntetni.

Jelentette az Aradi Közlöny, hogy a Soborsin mellett levő Tok községben nagymérvű vörhenyjárvány lépett fel. Dr. Bradean Athanas megyei főorvos azonnal a legmesszebbmenő övintézkedéseket vezette be, amelyekkel sikerült elérni, hogy a járvány terjedése kisebb méretű lett. Így a legutóbbi héten csak két újabb megbetegedés fordult elő. A betegeket elkülönítették és a még nem beteg családtagokat Moser-féle védőszerrummal oltották be.

Ongyilkos

magántisztviselő.

(A kártya-szenvedély áldozata.)

Tegnap hajnalban egy általános ismert aradi magántisztviselő, Kabay Sándor öngyilkosságát követett el. A fiatal, alig 30 éves tisztviselőt a Kömlyelmű társaságok kergették halálba. Kabay Sándor a Weisz Mór és fia cukorgyárban mint utazó volt alkalmazva. Tegnapelőtt tért haza utjáról, jelentkezett cégénél és este hazatért Str. Cornul Vanatorul (Vadászkürt-utca) 5. számú házban levő lakására. Fiatal felesége nem is sejtette, hogy akkor már megszületett agyában az öngyilkosság gondolata. Kora reggel felkelt és kiment az udvarra. Felesége egy óra múlva utána ment és megtalálta a padlás ajtajában felakasztva holtan. Az öngyilkosságról értesítették a rendőrséget, ahonnan dr. Stauber Andor hatósági orvos, az ügyeletes rendőrtiszt és Dobrovici királyi ügyész jelent meg.

Aztalán egy levelet találtak, amelyet feleségének címzett. A levélben nem határozza meg öngyilkosságának igazi okát. Elkése redésről és életunságról ír benne. Kabay Sándort a legutóbbi időig mint jókedvű szórakozni vágyó embert ismerték. Szenvedélyévé vált a kártya. Nagyobb összegeket veszített és nemrég fizetett ki helyette apósa 15 ezer lel kártya-adósságot. Legutóbb Piskin volt, ahol egy kártya-komániába keve redett. Valószínűnek tartják, hogy szerencsétlenül végződő játékszenvedélye kergette halálba. Kabay Sándort igen sokan ismerték Aradon. Állásában megbízható ember volt. Ismerősei körében megdöbbentést keltett tragikus halála.

Ejfélnélkor érkezik a budapesti gyors.

(Nagyarányu változások a nyári menetrendben.)

Az aradi pályaudvar forgalmi főnöksége csütörtökön kapta kézhez az új nyári menetrendet, amely június 1-én életbe is lépett. Az új menetrend nagyobb változásokat tartalmaz különösen a Budapesttel való gyorsvonati összeköttetésben. Az eddig Curticiról 22 óra 14 perckor Aradra érkezett nemzetközi gyorsvonat új érkezési ideje 23 óra 45 perc, indulási ideje Teius (Tövis) felé az eddig 22 óra 39 perc helyett éjjel utáni 0.02 perc. Az eddigi Curtici felé reggel 7 óra 53 perckor induló gyorsvonat az új menetrend szerint reggel 6 óra 16 perckor érkezik Teius felől Aradra és 6 óra 41 perckor indul Curtici felé. A hetenként négyszer közlekedő Orient-express Tövis felől 14 óra 42 perckor érkezik és 15 óra 7 perckor indul Curticira Curtici felől pedig 15 óra 47 perckor érkezik és 16 óra 15 perckor indul tovább Tövis felé. A Curtici felé induló személyvonatok menetrendjében is változás állott be. Június 1-től kezdve reggel 5 óra 20 perckor, 7 óra 50 perckor, 8 óra 55 perckor és délután 17.55 perckor indul személyvonat Curtici felé, míg Curticiról Aradra reggel 7 óra 15 perckor, 9 óra 28 perckor, 12 óra 40 perckor és 20 óra 55 perckor érkezik.

Az új nyári menetrend szerint tehát a Budapestről érkező gyorsvonat éjjelután indul tovább Aradról, a Budapest felé menő gyors pedig a kora reggeli órákban. Az új gyorsvonati közlekedés tehát semmiképpen sem jeleni az eddiginél több kényelmét az aradi utasok számára, sőt határozottan hátrányosabb számukra.

A Budapesttel való vasuti közlekedésben beállott változásokhoz idomulnak az új nyári menetrend többi változásait is. Teius (Tövis) felé reggel 6 óra 20 perckor, déli 12 óra 50 perckor és este 21 óra 50 perckor indulnak személyvonatok, Tövis felől pedig reggel 8 óra 24 perckor, délután 16 óra 36 perckor és este 23 óra 30 perckor érkeznek. Soborsin felé 13 óra 50 perckor indul, Soborsin felől reggel 7 óra 14 perckor érkezik vegyesvonat.

Nagyobbarányu menetrendváltozások következtek be a Timisoarával (Temesvárral) való vasuti forgalomban is. Az eddig Temesvárról június 1-étől kezdve reggel 5 óra 58 perckor és 9 óra 50 perckor, délután 14 óra 50 perckor és este 21 óra 27 perckor érkeznek személyvonatok. A Timi-

soaráról érkező és oda induló vonatoknak közvetlen csatlakozásuk van Oradea-Mareval (Nagyvárad) felé a fervevett négy vonatpár helyett június 1-étől kezdve is csak két motoros vonatpár közlekedik. A motorosok reggel 6 óra 15 perckor és délután 15 óra 50 perckor indulnak Aradról és délelőtt 10 óra 41 perckor, valamint esti 20 óra 42 perckor érkeznek Aradra. A menetrend azonban minden irányban kedvező csatlakozást biztosít.

A helyi érdekű és motorosvasutak nyári menetrendje a következő: Perjámos felé indul vegyes-

vonat reggel 9 órakor és délután 17 órakor. Perjámosról érkezik reggel 7 óra 27 perckor és este 21 óra 40 perckor. Pecica (Pécska) felé indul motoros reggel 4 óra 45, délután 13 óra 40 és esti 18 órakor, onnan Aradra érkezik reggel 7 óra 10, délután 15 óra 55 és este 20 óra 15 perckor. Brádra indul személyvonat reggel 6 óra 48 és délután 17 óra 22 perckor. Brádról érkezik reggel 7 óra 33 és este 21 óra 22 perckor. Otlaca felé indul motoros reggel 5 óra 44 és délután 14 óra 8 perckor, Aradra érkezik délelőtt 10 óra 40 és esti 19 óra 8 perckor. Cermelu (Csermő) felé indul motoros reggel 9 óra 1 perckor, vegyes 13 óra 45 perckor, onnan érkezik vegyes reggel 8 óra 15, motoros 16 óra 23 perckor. Gurahontra indul gyorsmotor este 19 óra 5 perckor, onnan érkezik reggel 5 óra 43 perckor.

Adakozzunk új iskolák építésére.

(Dr. Robu főpolgármester felhívása Arad közönségéhez.)

Az iskolakérdés megoldása tekintetében végre határozottan a cselekvés terére lépett a város vezetősége. Több ízben foglalkoztunk az iskolaépítések szükségességével, de sem az állam, sem pedig a város nem áldozhatott oly összegeket, amennyi az iskolaépítések céljaira szükségesnek mutatkozott. Nem maradt más út — közadakozásból kell felépíteni az új iskolákat, szülők, akik egészséges, tiszta iskolákat igényelnek gyermekeik részére, de mindenki, gazdag, vagy szegény, adakozzék tehetségéhez mérten minél többet az iskolaépítési akció javára. Minden tárcának meg kell nyílnia, mert kulturális célról van szó, minden nemzetiségi és felekezeti tekintet nélkül. Arad város gyermekeinek oktatásáról. Robu János dr. főpolgármester a következő felhívást bocsátotta ki Arad város közönségéhez:

Városunk népoktatása, nevezetesen annak elemi iskolai ágazata, oly cselekvésre kényszerítő körülmények közé jutott, hogy azon új iskolák építésével feltétlenül segítenünk kell. Teljes felelőssége tudatában, Arad város vezetősége elhatározta, hogy egy nyolc tautermű elemi iskolát a városközpont közelében, egy második elemi iskolát a viaducton túli Mosóczytelepen, egy harmadik elemi iskolát pedig a Calea Aurel Vlaicu (br. Neuman Samu-uton) állít fel. Minthogy ezen iskoláknak felépítése és berendezése 5 millió lelen felüli összeget igényel és mint-hogy ezidőszent sem az állam, sem pedig Arad városa nincsen abban a helyzetben, hogy ezen összeget folyósíthassa, teljes bizalommal fordulunk Arad város közönségének áldozatkészségéhez. Az áldozatkészség megnyilatkozására való alkalom nyújtása céljából az elemi iskolai tanterületek tagjai, közvetlenül érdekelt szülők és fanyűgybarátok, valamint a szervezett gyűjtő bizottság tagjai, felhatalmazást nyertek, hogy házról-házra járjanak és a nemes cél érdekében gyűjtsenek. A város lakosságának adakozásából, az államnak és a városnak hozzájárulásából remélhető összegek lehetővé fogják tenni, hogy az égetően szükséges iskolákat rövidesen felépítsék. Ismerve Arad város lakosságának áldozatkészségét és a közügyek iránt mindenkor ta-

nusított nemes érzületét, reméljük és hisszük, hogy Arad városának polgárai, vallás, nemzetiség, osztály és foglalkozásra való tekintet nélkül a közoktatás oltárára meghozzák áldozataikat.

Hogy áll a leu?

Június 1-én fizettek 100 lelért:

Párisban 780 frankot
Budapestben 2850-3050 koronát
Berlinben 35900 márkát.
Bécsben 36200 osztrák koronát
Londonban 1 font 900 lej.

Férfiak — a nőkről.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Tisztelt Szerkesztő Ur! Olvasva lapjokban a budapesti levelet, kérem engedje meg, hogy a levél végén feltett kérdésre egy belgrádi levélből lemásolt néhány sorral feleljek. A levél írója egy belgrádi tisztviselő, aki aradi barátjától a divat után érdeklődik s leírja a belgrádi divatot. A levél eleje a férfiakról szól, leírva azok tulajdonságait. A nőkről szóló részt szöveg szerint idézem: „A férfiakkal szemben a nők divata már valamivel egyszerűbb. Ha így folytatják, augusztusban biztosan a fügelevél-nél fognak már tartani. Érdekes, ameddig a lábukat mutogatták, még csak hagyni, de az asszonyok Párisban valahogy észrevették, hogy sok nőnek görbe lába van és ezen segíteni kellett. És miután a görbe lábat könnyebb elrejtetni, mint kiegyenesíteni, hát földig érő szoknyát találtak ki, no de ehelyett amúgy többet mutogatnak magukból — felülről — már akinek van mit.”

A budapesti és a belgrádi sorokból láthatjuk, hogy miként vélekednek a jóízű férfiak a nőkről. És még csodálkoznak a hölgyek, hogy a férfiak nem tartják tiszteletben őket. Hát ne csodálkozzanak, mert ezt ők maguk vitték ennyire kacér kihívó viselkedésükkel, szemérmetlen ruliáikkal. Sok nő nincs tisztában azzal, hogy mi a ruha rendeltetése az életben és ahelyett, hogy felöltözve járnának, hát vetkőzve mutogatják magukat az utcán. Az Aradi Közlöny egyik előfizetője.

Nyári vendégszereplések

Milyen művészek jönnek Aradra?

Róna Dezső az aradi színház igazgatója ma érkezett vissza Bucarestből és holnap ismét Bucarestbe utazik, hogy a szépművészeti miniszteriumnál elintézzze a nyári vendégszereplések engedélyezésének ügyét. Az eddigi tárgyalások szerint B. Sándor Erzsinek, a budapesti Operaház ragyogóhangú énekesnőjének vendégszereplése után, aki már rendelkezik a szükséges engedéllyel, B. Kosáry Emmy, Király Ernő és Buttykay Ákos jönnek legelőször Aradra. B. Sándor Erzsit tizenhatodikáig tizenhatodikáig vendégszerepel és a Lakméban, a Traviatában, a Sevillai borbélyban és a Rigolettóban fog fellépni. Kosáry és Király Buttykay legújabb operettjének, az Olivia hercegnőnek főszerepeit játszanák el többek között és a zenekart maga Buttykay Ákos vezényelné. Elő fogják adni egy egy felvonásos Buttykay-operettet is, amelynek a zongoraszólamát Buttykay játssza. Utánuk Fedák Sári jön tíz este. Azután jönnek még Rátkay Márton, a Király Színház kitűnő táncoskomikusa, Gombászógi Frida, Hegedüs Gyula és Aquilla-Adler Adelina, a budapesti Opera tagja, aki a legutóbb Svájcban aratott jelentős sikereket.

Egy tőzsde botránya.

(Ahol meghamisították az árfolyamokat.)

Pozsonyból jelentik: A pozsonyi tőzsdén sokmillió panama történt. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a pozsonyi áru-tőzsdén bizonyos befolyásos emberek, még pedig hadseregszállítók, már évek óta állandóan meghamisítják a hivatalos árfolyamokat, az árfolyammegállapító bizottság pedig, melyben a hamisítók szintén képviseltetik magukat, türi a magyaranyu panamát, amely különösen a kincstár károsítja meg milliókkal. A kincstár szállítóinak ugyanis a minimális és a maximális tőzsdeárfolyamok közötti szám-tani közeparányost fizeti a szállított szénáért és zabért, a hadsereg szállítóknak tehát gondoskodniuk kellett, hogy a tőzsde hivatalos árfolyamlistájának tételei harminc-negyven cseh koronával magasabban legyenek, mint az aznap tény leg létrejött kötések. Az árfolyam megállapító bizottság az árfolyamokat a benyújtott kötések áraj alapján állapítja meg, a hadseregszállítók tehát gondoskodtak arról, hogy de fakto létre nem jött, tulhajtott árat tartalmazó köteleveket nyújtsanak be. Ezeket a köteleveket, amelyeket egymás között váltottak minden kötelezettség nélkül, tudatosan meghamisítva az üzleti áron felül jóval magasabb árakat szerepeltek, az ezek alapján megállapított hivatalos kurzus tehát szintén lényegesen emelkedett, de emelkedett egy uttal számukra a kincstártól az árfolyamok közeparányosa alapján kapott kifizetés is. A furfangos árfolyamhamisítók néhány ve-

zető alakjának ntvét is emlegetik. Ezek: Ustredne Drustvo, Spiegler és Pechold Nyitra, Engelsmann Sámuel Kisucauhely és a Komáromi Kereskedelmi R-T. A nagystíli panamisták a hivatalos árfolyamlistán feltüntetett árfolyamoknál

Autó-járatok a város belsejében

(Tíz lei lesz egy út. — Az új vasútvonal és az aradi sofförök.)

Amikor először hozták működésbe Aradon a favágó- és fűrészelő-benzinmotorokat, a kézi favágók meglestek egy ilyen, munkából éppen hazafelé tartó gépet és fejszékkel összetörték. A szegény favágók ugylátták, hogy ezek az ördögi találmányok tönkreteszik őket. Ezért akarták a fűrészelő gépeket megsemmisíteni. Hiába, fejszékkel nem lehet a haladás útját elvágni. Erre rájöttek a favágók is és igyekeztek más foglalkozás után nézni. Az arad-nagyvárad vasútvonal megnyitása után ezek a gondolatok toltak elének, amikor a Városi-kávéház előtti automobilstandon veszteglő gépkocsikat megláttuk. Az automobil tulajdonosoknak valószínűleg sokat ártott az új vonat megindulása. Mert kinek jutna eszébe, hogy három-negyszáz leif fizessen egy utért, amelyet kényelmesen hatvan leifért meg lehet tenni? Vajjon mit csinálnak ezek után a sofförök? Egyebet nem tehetnek, mint más foglalkozás után néznek.

A Városi-kávéház terraszán egymás mellé rakott asztalok körül ülnek az automobilon vezetők. Páthatólag erről az életbevágóan fontos kérdéstről tanácskoznak. Közlebb megyünk. A kétségbeesésnek, sőt a rossz kedvnek sem látszik a nyoma az arcukon. — A nagyvárad vasútról folyik a szó és amikor odaértünk éppen arról beszéltek, hogy a vasútvonal megnyitása milyen új jövedelmi forrás hoz juttatta őket, amelyre különben nem is gondoltak volna.

— Az új vasútvonal megnyitása — mondotta egy intelligens, komolyarcú fiatal sofför — elsősorban a nagyközönség javát szolgálja, de nekünk is hasznunkra válik. Eddig eszünkbe sem jutott volna, hogy a város belterületén is milyen célszerűen használható fel az automobil-forgalom. Rövidesen keresztülvisszük azt a tervet, hogy az állomástól a városba és a városból az állomásra minden vonat indulásához és érkezéséhez szállítunk utasokat. Már a szállítási költségeket is megállapítottuk tíz leiben személyenként és egy utra legalább öt embert viszünk. Ezt az utat naponta tízszer megtehetjük, a gépünk nem rangalódik annyira, mint az országuton és kényelmesen megkeressük a magunk és az automobil fenntartásához szükséges összeget.

A többiek helyeslőleg bólogattak és látszott rajtuk, hogy örülnek, hogy ilyen egyszerűen meg-

40—50 cseh koronával olcsóbban vették a zab, széna és szalma métermázsáját s így jogtalanul milliókat szereztek maguknak tisztességtelen manőverükkel. A pozsonyi tőzsdebotrány egész Csehszlovákiában nagy feltűnést keltett.

oldották a súlyosnak látszó problémát. Most egy idősebb ember szólalt meg. — Hangjából kiérzik, hogy ő már megállapodottabb gondolkodású és a lelkesedés nála szkepteceamuson szűrődik át. Beszédében gyakran használja ezt a szót: „Hátha” Igy kezdi:

— Hátha a város nem engedi meg, hogy automobillal helyi forgalmat bonyolítsunk le? — A kérdésre mindjárt válaszolt is. — De hisz a város kötelessége megengedni, mert ezzel a közönség érdekeit szolgáljuk.

Beszélt még arról, hogy a környékbéli községekkel inenziv összeköttetést fognak létesíteni nagyon előnyös szállítási díjak mellett.

— Csak ne volnának olyan magasak a kövezetvámok.

A Piata Avram Janicu (Szabad-ság-téri) közúti végállomásnál állandó automobil állomást létesítenek és megindítják az állandó automobilforgalmat Arad és Ujarad között. Csak óriási a híd-vám. Száz lei személyenként. Kérni fogják a híd-vám leszállítását a város vezetőségétől.

Igy akarják a sofförök kihasználni a vasutmegnyitás következményeit. Az arad-nagyvárad vasúti forgalmat követő gazdasági előnyök első láncszeme ez: Tíz leifért lehet Aradon egy automobil-utat tenni. (p. g.)

Mulatságok.

— Mükedvelő-előadás. A sebisi (borossebesi) református ifjak fényesen sikerült mükedvelő előadást rendeztek a napokban. Az estélyen színre került a „Tolonc” című népszínmű, amelynek előadása jóval felülemelkedett a mükedvelő-előadások színvonalán. A szereplők közül kifogástalan játékkal különösen kiemelkedtek: Killik Berta, Killik Irma, Kiszely Mihály és Szikora András, a többi szereplők is sokszor ragadtatták tapsra a nagyszámu közönséget. Műsor után reggelig tartó tánc következett. A jótékony célú mulatság résztvevőit a sebisi háziasszonyok látták el ételekkel és üdítő italokkal.

(—) Tűzoltóversenyek a megyében. Emlékeztetsek azok a tűzoltóversenyek, amelyeket a békeidőben országsszerte vívtak a községi önkéntes tűzoltó egyesületek. Az aradmegyei önkéntes tűzoltó egyesületek különösen sok dícsőséget és kitüntetést szereztek pompás szervezethezükkel és miniszteri gyakorlataikkal. A békevilág fényes és egyben közérdekű versengéseit kívánja feleleveníteni Suciú Traian ineu (borosjenői) járási főszolgabíró, az ineu önkéntes tűzoltók főparancsnoka. Június hó végén nagyszabásu megyei tűzoltóünnepséget rendez az

ineu (borosjenői) önkéntes tűzoltó egyesület, amelyre az összes aradmegyei községek önkéntes tűzoltóságát meghívták. Mint értesülünk, eddig már jelentkezett is a ghioroci (gyoroki) önkéntes tűzoltó egyesület, amely már a békeidőben is legfejlettebb ilyenmü testület volt. Igen sok községben a háboru után ujja kellett alakítani a tűzoltó egyesületet és így néhány község tűzoltósága még nincsen versenyképes helyzetben, mindazonáltal ezek a községek is képviseltetik magukat, hogy az első megyei tűzoltóünnepélyt megjelenésükkel impozánsá tegyék. A tűzoltóünnepélyvel egyidejűleg az ineu báró Solymosy-féle angol kertben nagy látványos parkünnepélyt, este pedig műsoros estélyt rendeznek.

— Park-ünnepély. A június 3-iki, a „Sindicatul Presei din Ardeal si Banat” által rendezendő parkünnepélyen bizonyára egész Arad az Eminescu (Baross) parkban találkozik. Lesz ott minden: számtalan kiosk minden jóval, konfetti, virág, tánc, pompás tombola (ugy beszéljük, hogy minden szám nyer), katonazené. Kedvezőtlen idő esetén a Fehér Keresztben lesz az ünnepély. Jegyek a Libraria Diecezana-nál válthatók.

Új battonya Szerbiában

(Megkezdődött az új falu felépítése.)

Belgrádból jelentik: Az Ovcse poljéra telepített battonyai telepesek helyzetéről a legellentmondóbb hírek jelentek meg a lapokban. A hírekkel szemben az igazság az, hogy az Ovcsepoljen keletkező új telepes falu építése az utóbbi napokban erőteljes haladás mutat fel. Az ideiglenes barakkokon és kunyhókon kívül máris több mint 30 állandó lakóház épült fel és további 20 ház felépítése is serényen folyik. Az eddig felépült állandó és ideiglenes házakban 230 család él. Az utak megjavulásával az építési anyagok szállítása, ami az első időkben a legnagyobb bajokat okozta, megoldódott, amiben az állam a maga járműveivel is a telepesek segítségére siettek. Az új telepes falu házai csinos tervek szerint épülnek és a kis falunak egész városias jellege lesz. A házépítésnél közel 100 férfi foglalataskodik, a többi 130 a föld megművelését látja el. Eddig már 130 hektár földet vetettek be, de a vetés még tovább folyik.

Az egész napi szorgos munka mellett a szórakozásról sem feledkeznek meg a Magyarországon kulturálethez szokott battonyai családok. A telepesek tamburás zenekara vasárnaponként hangverse nyezik. Már egy vendéglő is megnyílt a faluban és épül már a második is. A vendéglőben még mozi is lesz. Az új község máris a környék kulturgócponyjának tekinthető, ahová messze földről bejárnak szórakozni a környékbéli földművesek. A telepesek között sok van, aki még nem egészen jól beszél szerbül, de ezek is tanulják a nyelvet, noha a családi asztalnál magyar szó is igen gyakran hangzik az ajkakraól.

HIREK.

Miklós Odön meghalt.

(A Duna-bizottság magyar tagjának tragédiája.)

Budapestről táviratozzák: Miklós Odön titkos tanácsos, államtitkár, Magyarország képviselője a Nemzetközi Duna-bizottságnál tegnap Németországból hazautaztában, Passauban szívszélhűdés következtében meghalt. Hazahozata iránt megtörténtek az intézkedések.

Miklós Odön Finkén, Borsod-megyében született, 1857 december 14-én. Tanulmányainak elvégzése után a Műegyetemen mérnöki oklevelet nyert, majd az amerikai Egyesült Államokban a gabonaelevátor intézményét tanulmányozta. 1880-ban a főváros meghívta az elevátor építésének műszaki felügyelőjéül. Részt vett az összes gazdasági mozgalmakban, a gazdasági egyesületek működésében. 1892-ben a szírmabesenyői kerület országgyűlési képviselővé választotta és ezt a kerületet három cikluson át képviselte. 1893-ban földmivelésügyi államtitkár lett, amely állásától 1895 végén visszavonult. Két évvel később kinevezték az 1900-iki párisi nemzetközi kiállítás magyar kormánybiztos helyettesévé. 1906-ban pedig a király főrendiházi taggá nevezte ki. Számos közgazdasági munkát írt, köztük Budanesttől Chicágóig. A termény záloghiteléről, Magyarország és társ országai az 1900-iki nemzetközi kiállításon. A forradalmak után több ízben vették kombinációba Miklós Odön nevét miniszteri tárcákra. Később a magyar kormány őt nevezte ki képviselőjéül a Duna-bizottságba, amelynek e minőségben egy évig elnöke is volt.

— **Angol válasz az oroszokhoz.** Bécsből táviratozzák: A Neues Wiener Tagblattnak jelentik Londonból, hogy az Oroszországhoz intézett angol válaszigyzvéket tegnap átadták az itteni fődelegációnak. A jegyzék lényegében engedékeny hangv.

— **Hol működnek az adóketőbizottságok?** Az aradi adóketőbizottságok holnap a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. Gáiban, a II. a Bihorului (Nagyvárad) és a Simandului (Simándi) uton, a III. az N. Grigorescu (Munkácsy Mihály) utcában és utána a Calea Radneit (Radnai-utat) kezdi meg, a IV. a Strada Consistoriului (Batthyány-utcában), az V. a Saguna (Váriassy Lajos) utcában a város oldalán a 100., a páratlan oldalon a 73. számtól, a VI. a Russu Sirianu (Aulich Lajos) utcában, a VII. a Gozsdu (Szent István) utcában a 1. számtól fölfelé, a VIII. a Cogalniceanu (Mikes Kelemen) utcában és annak befejezése után a Margarita (Margit) utcában, a IX. a Sava Raicu (György) utcában, a III. számú adó bizottság elnöke felhívja a Tudor Vladimirescu (Dobó), a Mircea Stanescu (Verbőczy) és az A. Muresanu (Nádor) utcában levő üres telkek tulajdonosait, hogy holnap, szombaton délután 4 és 5 óra között jelenjenek meg a pénzügyvizsgátság I. emelet 20. számú szobájában, a telkértékelésre vonatkozó adatokkal a saját érdeklükben.

— **Zita állandó tartózkodási helye.** Madridból jelentik: Zita exkirályné június 6-án állandó tartózkodásra családostól a nemrég vásárolt lequeitoli kastélyba költözik.

— **Az első kivégzés a Ruhr-vidéken.** Berlinből táviratozzák: Ma végezték ki Schlagetter német munkást, aki egy vasut ellen merényletet követett el. Schlagetter látszólag nyugodtan fogadta, hogy kegyelmi kérvényét elutasították. A kivégzés a düsseldorfi kőbányában ment végbe. A francia nép nevében az egyik tiszt felolvasta az ítéletet, majd Schlagettert letérdeltették, bekötötték a szemét. Fegyverropogás és tiz golyó hatolt a delikvens testébe. A halál nyomban bekövetkezett. Ez volt az első kivégzés a megszállott Ruhr-területen.

— **Osztrák gyermekek Aradon.** Ma Aradra érkezett Bécsből Frank Erzsébet asszony, aki itt a bécsi Sváb Egyesület és a Wohlfahrtsverein megbízásából az osztrák gyermeknyaralattási akció megszervezésén dolgozik. Aradon Bittó Miklós nyomdatulajdonossal folytatott tárgyalásokat, aki az elmúlt nyáron is tevékeny részt vett az akcióban. Az eddigi megállapodások szerint a Bánátba 500 osztrák gyermek érkezik a hó végén, amikor az aradi álmásra külön 300 gyermeket hoznak, akik három napig tartózkodnak itt, amíg a nyaralatókhoz beosztást nyernek. A saító után annak idején meghirdetik az osztrák gyermekek megérkezését, hogy a nyaralatók jelentkezessenek, akik egyébként már most is bejelenthetik Bittó Miklós-nál, a német központi nyomda tulajdonosánál (Arad, Strada Soarelui) hogy hány kisgyermeket hajlandók magukhoz venni a nyári időszakra.

— **Öntözni a járdákat.** Dr. Robu János főpolgármester felhívja a háztulajdonosokat, hogy a már kiadott rendelet értelmében a meghatározott időben öntöztessék házaik előtt a járdákat.

— **Szigorúan betartandó a záróra.** Az aradi rendőrprefektúra figyelmezteti a kávéházak és vendéglők tulajdonosait a záróra pontos betartására. Megállapítást nyert ugyanis, hogy egyes nyilvános mulatóhelyek a záróra után is nyitva maradnak. A záróra túlépést a rendőrség első esetben pénzbírsággal sújtja, második esetben tíz napig bezárja a vendéglőt vagy kávéházat, harmadik esetben megvonja az engedélyt.

— **Harangszentelés.** Megkésve érkezett jelentés számol be arról az ünnepségről, amit Ineu (Borosjenőn) tartottak május hó 17-én. Ekkor szentelték fel nagyszabású ünnepi program mellett az ineu (borosjenői) görög keleti templom négy új harangját. A négy harangért reggel 8 órakor indult a menet a pályaudvarra, ahonnan díszszekéren a templom elé hozták a harangokat. Az ünnepségen az összes helyi hivatalok és testületek részt vettek és Aradról a tanítóképzőintézeti ifjusági dalárda vonult ki Lipovan Athanasz tanár vezetésével és nagy hatással szerepelt a kiváló aradi dalárda az egyházi ünnepségen. Georgia János görögkeleti esperes az álmáson mondott beszédet, majd az egyházi szertartást vezette. Az istentisztelet után Dirlea Pál, az ineu (borosjenői) választókerület országgyűlési képviselője mondta el az ünnepi beszédet, majd a harangok felszentelése és első ünnepélyes megkondítása következett. Este fényes sikerű hangversenyt tartottak, ahol főleg Lipovan tanár és dalárdája szerzett sok elismerést.

— **A női fodrász- és manicürszalonok a nyári hónapok alatt vasárnap zárva vannak**

Molnár-Tóth, a rákosszentmihályi fenevad

(Valott a tömeggyilkos. — O irtotta ki a Lachmann-családot. — Megtalálták a holttesteket.)

Budapestről táviratozzák: Molnár-Tóth József hosszas tagadás után ma délután szenzációs vallomást tett. Teljesen megtört és bevallotta, hogyan irtotta ki a Lachmann-családot. A Kiss Béla-féle bűnügyi óta, a mikor bádoghordókban hétnői holttestet találtak, nem történt az országban ehhez hasonló bestiális büntény. Molnár-Tóth József fűszerkereskedő segéd volt Budapesten több cégnél, majd Romániában próbált szerencsét, de onnan visszakerült Budapestre és itt az Országház-kávéházban ismerkedett meg Kövess Imrével, ki családostól akkor került vissza Amerikából. Ismerőseinek ekkor a következőket mondotta Molnár-Tóth:

— Fogtam egy amerikai tyukot, akinek egy csomó milliója van. A szeretője leszék és azután kifosztom!

Véres utcai harcok Drezdában.

(Munkanélküliek tüntetése. — Bochumban leleplezték a kommunista összeesküvés főfészket.)

Berlinből táviratozzák: A Vossische Zeitung értesülése szerint a rendőrségnek sikerült Bochumban rátalálnia a kommunista összeesküvés főfészkeire. Két vezetőt és 14 kommunistát letartóztattak. A rendőrség a szervezkedés minden anyagának birtokába jutott, valamint a résztvevők névjegyzékét és címét is megszerezte. A címek alapján eszközölte a letartóztatásokat. A házkutatások alkalmával agitációs anyagot, rejtett fegyvereket és robbantó eszközöket találtak. Remélhető, hogy ezek után a rend teljes mértékben helyreáll.

Drezdából táviratozzák: A munkanélküliek zavargása komoly jelleget öltött. Tegnap a munkanélküliek meggátolták, hogy a vágóhidról húst szállítsanak a városba. Ez reggel történt. Késő délután és este a város különböző részein, így a fővasúti állomáson is véres összeütközésre került a sor munkanélküliek és rendőrök között. A tüntetők botokkal és kövekkel voltak felszerelve. A védőrség kénytelen volt fegyverét használni. Az összeütközések során mindkét részen többen megsebesültek. A védőrség egyik tisztviselője tüdőszurást szenvedett. Estig 27 embert tartóztattak le. A rendőrség tekintélyes erősítést kapott. Éjszaka vörös szalagos munkások vonulnak végig a városon, hogy a rendőrség segítségével fentartsák a rendet. A drezdai kommunista párt és a munkanélküliek tanácsa felszólította Drezda dolgozó lakosságát, hogy csak akkor vegye fel a munkát, ha erről a szakszervezetek aláírásával ellátott hirdetmény intézkedik. A városi tanács 500 millió márka segélyt szavazott meg, amelyből 50 ezer munkanélküli kapott fejenként tízezer márkát. Azt hiszik, hogy a kereskedők, iparosok és bankok körében eszközölt gyűjtéssel nagyobb összeget sikerül szerezniök. A város belsejében tegnap az összes üzletek zárva voltak.

— **A főrabhi kérelme.** Az erdélyi és bánáti zsidó főiskolai hallgatók nagyrésze lehetetlen válságba jutott. Tanulmányaik folytatását anyagi nyomor is gátolja. Segítségük hitestvéreim! Ifjuságunk küzdelme, kulturioka, jövője mindannyiunk szent ügye. Csak közös áldozatkészség ellensúlyozhatja a bajt. Adományok a főrabhihivatalba, Str. Baritiu (Rákóczi-utca) 25. szám alá küldendők. Az összegekről a cluj (kolozsvári) központ fog beszámolni. Dr. Vágvolgyi Lajos.

— **Házasság.** Böhm Lajos, a nasisi Tanin-gyár és Gőzfűrés R. T. főtisztviselője május 31-én házasságot kötött Reich Pipivel. (Minden külön értesítés helvett.)

— **Házvétel.** Weisz Károly aradi gyáros megvásárolta a Strada G. Popa (Ferdinánd-utca) 2. számú Kabdebó-házat, amelyben Gritta Ovidiu rendőrprefektus lakik. 500 ezer leiert. A ház hatszobás lakásból áll és egész területe 500 négyszögöl.

Kövessné, akivel tényleg viszonya lett, vallomása szerint civakodás közben lőtte agyon, a fiát pedig ugyancsak feibelőtte. Az öreg Lachmannét szintén ő tette el láb alól, mert érdeklődött az eltűntek felől. Őt zsineggel fojtotta meg a villa egyik szobájában. Az öreg Lachmann pedig az aszszonyok ölték meg azért, mert állandóan veszekedett velük. Az öreg azután a villa disznóóljában ásták el, azután mécsesét égettek előtte. Kövessné a villa verandája előtt a virágágyaknál ásta el szintén bádogg ládában. Az öreg asszonyt pedig régi lakására Kispestre, a Rózsa-utca 34. számú földszintes ház szerszámkamrájába vitte és ott ásta el. A nyomozó hatóságok a vallomás alapján tényleg megtalálták az újabb három holttestet. Most már csak Kanozsayék szerepe tisztázatlan.

— **Pályázat körorvosi állásra.** Tornván a körorvosi állás dr. Ardelean György Ineura (Borosjenőre) való áthelyezése folytán megüresedett. A körorvosi állásra pályázók június végéig kell hogy kérvényüket a megyei orvosi hivatalhoz benyujtsák.

— **Haladás előadás ma délután 6 órakor a Kulturpalota nagytermében.**

— **Egy gyógyszerár új vezetője.** Szentmiklóssy Gyula aradi gyógyszerész, a gyógyszerészi kar régi és tekintélyes tagja, megvált a Vojtekgyógyszertár kötelékéből, amelynek több éven át gondnoka volt és a Manta-gyógyszertár vezetését vette át.

— **Egy kisgyermek halála.** Ma jelentették az aradi királyi ügyészségnek, hogy Acoston Helén 15 hónapos aradi gyermek marószódát ivott és meghalt. Megadták a temetési engedélyt.

— A világhírű „Oseta” harisnyák minden színben Kell és Krausz cégnél.

— Utazásra el ne feledjünk Diana sósorszeszt magunkkal vinni. Al-tala, egyszerű szolgálatás folytán, megmenekszünk a gyakori rosaszul-tól.

Hamis Lábhelet babylononni!

— Az összea létező sorsjegyek huzásáról, fel nem vett nyereményekről darabonként egy leuért azonnal kimerítő felvilágosítást nyújt Bérczi Károly, Strada Eminescu 10., 1/8.

A vasut tüzfaja.

(Csak a faegyesületnek bejelentett készletek szállíthatók vasuton.)

Az erdélyrészi faegyesület nevében dr. Graza Péter volt miniszter, a faegyesület elnöke hozszabha tárgyalásokat folytatott a vasuttal a CFR. tüzfaszükségletének biztosítása tárgyában. A hosszú ideig húzódnó megbeszélések sorában most kedvező fordulat állott be és meg van a remény ahhoz, hogy a megállapodást rövidesen tető alá hozzák. A vasut tüzfaja szükséglete Erdélyben évi 25.000 tonna és e mennyiség beszerzésére köteleznék magát az erdélyrészi faegyesület.

Az aláírás előtt álló megállapodás szerint a faegyesület összeírja tagjainak teljes tüzfakészletét. Illetőleg valamennyi tüzfatermelőtől készletkimutatást kér be, aminek alapján százalékos arányban kivetik a CFR. részére szállítandó kvótát. A kötendő megállapodás szerint 1923. június 1-től 1924. május 31-ig végéig egyes cégek részére csak annyi tüzfát szállíthat a vasut, amennyit készletként bejelentett a faegyesület nyilvántartásába. A vasut ez év tartama alatt csak az erdélyrészi faegyesület által kiállított fuvarlevél kíséretében szállíthat tüzfát. Ugy módon azok, akik készleteiket hiányosan jelentik be, nem diszponálhatnak a faegyesület megkerülésével készletük leszállításáról. A megállapodást még e hónapban aláírják és azonnal érvénybe lép.

Mozi.

* Szombaton látható utóliára az Urániában az a merészen fantasztikus kalózdrama, amely szerdától kezdődőleg nap-nap után nagyobb sikert aratott s amelynek címe az Ocean urai.

* Páris királva, a jelenkor legzeneibb szélhámosa a maga egyszerű tulajdonságaival, bátorságával, vakmerőségével meghódították az Apolló közönségét. A nagyszerű első rész után csütörtökön került sor a második rész bemutatására. Ez a filmrész már csak szombaton kerül vetítésre az Apollóban.

* Az ezüstkirály, Bruno Kastnerrel a főszerepben vasárnapról kezdve kerül színre az Urániában.

* Szenzáció az Apollóban. Vasárnap és hétfőn egyedülálló művészi látványosságban lesz része az Apolló közönségének. A délután 6 órai és az esti 9 órai előadásban a rendes képen kívül csodálatosan szép, misztikus pantomim kerül bemutatásra, amelynek címe „Pierrot tragédiája.” A filmet vasárnap és hétfőn a 6 és 9 órai előadások keretében mutatják be az Apolló színpadán.

Aradon elfogott zsaroló al-kapitány.

(Aki meghamisította a rokkant-szövetség bélyegzőjét. — Egy rokkant fiatalember szélhámoságai.)

Az aradi államrendőrség tegnap letartóztatott egy fiatalembert, aki a bucaresti hadirokkantok szövetsége nevében kisebb-nagyobb összegekkel zsarolta meg az aradi bankokat és kereskedőket. A zsaroló fiatalembernél Goztonyi Sándor rokkant kapitány nevére kiállított igazolványt és bélyegzőket találtak. Kihallgatása alkalmával beismerie, hogy a bélyegzőket hamisította és a rokkant szövetség megbízólevelét is, amelylyel végigzsarolta Aradot szintén hamisította. A vallomása szerint a sibiu (nagysebeni) ezredben szolgált mint kapitány. A rendőrség táviratilag kérdést intézett a nagysebeni katonai parancsnoksághoz, ahonnan ma az a válasz érkezett, hogy ott tényleg szolgált egy Goztonyi Sándor nevű hadnagy. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy a letartóztatott ember nem valódi néven szerepel. A féllábára feltűnően sántító fiatal ember Bucarestből jött Aradra és

magával hozott egy ottani Kabaré színésznőt, akinek ígéretet tett, hogy összeköttetése révén Aradon leszerződte. A fiatalember állítása szerint összesen hatezer lelt szedett össze Aradon. Azonban valószínű, hogy sokkal nagyobb összeggel károsította meg a kereskedőket és bankokat.

Hamisított okmányai feltűnő tájékozottságra vallanak. A bélyegzők lenyomata tökéletes hasonmásai a rokkantszövetség bélyegzőinek. Az aláírások szintén rendkívül ügyesen vannak utánozva. — Nincs kizárva, hogy jól sikerült hamisításaival Bucarestben is folytatott zsarolási akciót. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a letartóztatott alkapitány személyi adatainak kiderítésére. Azok a kereskedők vagy bankok, ahol az alkapitány zsarolásokat követett el, pénzüik visszaszerzése végett jelentkezzenek Dragicu Aurél rendőrkapitánynál a rendőrségen.

Irodalom, művészet

Végállomás.

(Szenes Béla vígjátéka a nyári színpadon.)

Talán az irodalmi elmélyedésektől irtózó kánikulás hangulat tette, de a „Végállomás”, Szenes Béla legújabb vígjátéka határozottan meleg sikert aratott a nyári színpad szerdai bemutatóján. Szenes Béla a „Végállomás”-ban is a könnyebb fajsúlyú irodalom vizein evez, de amit ad, az annyira tele van tüzdelve szellemes ötletekkel, találó és derűs emberlétással, hogy többet a nyári színpad premierközönsége nem is várhatott tőle. Még azt is meg kell állapítani, hogy a „Végállomás” jelentős haladást jelent Szenes Béla eddigi színdarabjaival szemben. Témaválasztása eredeti és szerencsés: a pesti kisemberek milliója, amelyet eddig nem aknázott ki a magyar színműirodalom annyira, mint Szenes Béla eddigi darabjainak millióját. A pesti villamoskocsivezető és nyomdász-lány családi viszontagságainak és kibékülésének könnyed kézzel vezetett cselekménye mellett alkalma nyílt rá, hogy megelevenítse a mai pesti élet számos visszás figuráját, az irigykedő, pletykázó, nagyravágyó és kicsinyes kisembereket, a nyomdai portástól kezdve a frizérről és divatszalon tulajdonosnő alakjáig. A darab két főalakját, a villamoskalauzt és a nyomdászlányt sok szívet, de mégis minden alkalmatlan szentimentalizmus nélkül formálta meg Szenes: husból és vérből való embereket adott, akiket nem tragikus okok, csak apró pletykák és hecelődések választanak el egymástól és az a belátás hoz megint össze, hogy mégis csak jobb a megszokott, perpaivaroktól hangos, de boldog élet. Annyi éles megfigyelés, szin és szatira van a „Végállomás”-ban, hogy az amugysem nagy igényekkel összegyűlt közönségnek mindvégig kellemes szórakozást nyújtott. Többet Szenes Béla sem akart és ezt a célját teljes egészében elérte.

A vígjátékot eleven, perdülő, jól összevágó előadásban hozta színre az aradi színház gárdája, amely Poór Lili személyében felbecsülhetetlen erősítést kapott. Poór Lili, a nyomdászlányból lett házimesterné szerepébe annyi közvetlenséget, humort és gyöngédséget vitt bele, hogy valóssággal lebilincselte a közönséget. Méltó partnere volt Sipos Zsigmond is, aki az egyszerű, flegmatikus és becsületes villamoskalauz szerepébe sok férfiaságot és emberábrázoló erőt vitt bele. Darvas Ernő a papucsferj és Szántó Jenő a nyomdaigazgató szerepében kabinetalakítást nyújtott. Tökés Anny Mme Lulu divatárúsnő hisztérikus figurájába sok eleveniséget öntött. Jávor Alfréd kedves közvetlenséggel formálta meg Fekete Tivadár pesti kereskedősegéd karakterisztikus szerepét. Kisebb epizód szerepébe Gellért Irén és Gömör Emma vitt bele sok humort és megfigyelést. Tibor Lóri tuzásai azonban valóssággal felnőtt módiára színészkedtek. A darabban néhány izléstelen helyi rögtönzés fordult elő, amelyeket eddig csak operettekben tűrt el a közönség. Ezek még Szenes Béla vígjátékában sem állják meg a helyüket. (p. t.)

* Heti műsor. Vasárnap d. u.: A Felség hadnagya. Este: Elefánt. Poór Lili és Forgács Sándor fellépésével. Hétfőn: Bajadér. Kedd: Legénybucsu. Szerda: Tatárjárás. Barics Gyula és Győző Alfréd vendég-fellépésével. Csütörtök: Sárga nagyur, Szivartüzek. Bemutató előadás. Péntek: Sárga nagyur, Szivartüzek. Szombat: Varázskeringő. Vasárnap este: Árendás zsidó. Barics Gyula és Győző Alfréd fellépésével.

* Sárga nagyur, Szivartüzek, Repülő menzasszony címek alatt Kardos Andor e három egyfelvonásosban, Csányi Mátvás gyönyörű muzsikájának fölcsendülése mellett, Gergely Gizinek, Kalmán Sárának, Tökés Annának, Jávor Alfrédnek, Darvasnak, Olaszynak és Mesárosnak a legnagyobb szerű produkcióra ad alkalmat. A Sárga nagyur (Darvas Er-

nő) lázalmában, lila és sárga ámpolnák fényugarában, kéjes látomásokban jelenik meg a Fehér Star, San-Francisko primadonnája (Gergely Giz), aki buja kínai mililőken lép föl e hó 7-én, csütörtökön este Kardos Andor és Csányi Mátvás szenzációs műveinek bemutatóján. Színházi körökben a legnagyobb várakozással tekintenek ez elé az ép oly különös, mint amilyen izgalmas premier elé, amely a drámaírás új formáját adja és a legmagasabbrendű színpadi technikával egyesíti az operát, a nemes prózában írt drámát és a némajátékot — mimodramát — a zenének erőteljes kifejezésével. Sulyos levegőjű opera a Sárga nagyur, amelyben a dal helyett nagy feszültségű érzéseket tolmácsoló prózát színez ki, drámai erővel duzzadó festői zenével Csányi Mátvás hatalmas kompozíciója. A rendezés rendkívüli feladatát, a szerzők jelenlétében. Jakabffy vállalta. Ezek az estéken Csányi Mátvás, mint szerző, személyesen dirigálja a filharmonikusokkal kiegészített zenekart.

* Városi Zeneiskola növendékeinek hangversenye a Kulturpalotában június 3-án d. u. 4 és fél órakor.

* Vasárnap először kerül színre délután a mult héten nagy sikert aratott Gárdonyi-Komlós operett: a Felség hadnagya. A szépmuzsikájú operett vezetőszerepeit a társulat elsőrangú művészei, Horváth Mici, Tompa Béla, Balogh Böske, Bánász István játsszák.

* Az idény operett-szenzációja, Kalmán Imre nagyhatású operettje, a Bajadér volt, amelyet hétfő este ismétel meg az aradi színház Horváth Micivel, Tompa Bélával, Balogh Böskevel és Sebestyén Jenővel a főszerepekben.

* Mi kell szívem, mi kell? fülbemászó szép dailamai kedden este csendülnek fel ismét az aradi színházban. Hosszu idő után eleveníti fel a színház a Legénybucsu című operettet, amely néhány esztendővel ezelőtt műsordarabja volt minden operett-színháznak és Aradon is közel ötven előadást ért el. Kedden este teljesen új szerposztásban kerül a darab színre. A vezetőszerepeket Balogh Böske, Halmos Mici és Tompa Béla játsszák.

* Barics Gyula és Győző Alfréd az aradi közönség kedvenc művészei az igazgatóság két estélyre vendégszereplésre hívta meg: szerdán este a Tatárjárásban és vasárnap este az Árendás zsidóban lépnek fel. Mind a két előadásra jegyek a színház pénztáránál váltathatók.

Olvezres bankjegy.

(Magyarországon nem lesz száz-ezer koronás.)

(Az Aradi Közlöny budapesti fűdosítójától.) Popovics Sándor, a Jegyintézet kormányzója az ötvenezer koronás bankjegyek kibocsátásáról a következőket mondotta:

— Értesülésünk szerint az 50 ezer koronások készítése már meg lehetően előrehaladott stádiumban van, sőt már minden bizonynyal nyomják is ezeket a bankjegyeket, úgy hogy július elején már lthton lesznek Magyarországon és akkor rövidesen forgalomba is kerülnek.

— A közönség körében forga-

18743

lomban vannak olyan hírek is, — mondottuk — hogy százezer koronás címletű bankjegyek is készülnek Svájcban.

— Erre vonatkozóan — felelte a jegyintézet kormányzója — bátran kijelenthetem, hogy *mindez merő kitalálás és kombináció*. Nem csak hogy nem nyomunk ilyen címleteket, de még csak tervbe sem vettük, hogy 50.000 koronásnál nagyobb pénzjegyeket készítsünk. Természetes tehát, hogy szó sem lehet ilyen bankjegyek nyomásáról.

— A bankjegyforgalomban nem okoz-e valamilyen eltérést, vagy rendellenességet, ha az 50 ezer koronás bankjegyek csak júliusban kerülnek forgalomba?

A pénzügyi helyzet javulása.

(Ipari hitel. — Agrár-hitel. — A belföldi adósságok rendezése.)

Az *Argus* írja: Az ország számára talán baja között kétségtelenül leg súlyosabb a pénzügyi helyzet, amit a hiábavaló eddigi kísérletek után új eszközzel kíván megoldani a kormány. A pénzügyi helyzet súlyos voltát a pénzszűke okozza és a kérdés megoldására kétféle megoldás kínálkozik. Az egyik megoldásként az új bankjegy kibocsátását emlegetik és ezt *Blanc* Arisztid véleményével is támogatják. A kormány azonban semmi szín alatt sem hajlandó inflációra, mert a mostani bankjegykészletnek is kevés aranyfedezete van. A kormány olyan erősen tartja magát ehhez az elhatározásához, hogy több komoly kijelentés hangzott el arról, hogy a mai kormánypárt heves ellenakciót fejtene ki egy esetleges új kormány bankjegyszaporító szándékaival szemben.

Ezért más, biztosabb megoldást kerestek és ezt a többtermelés fokozásával gondolják elérni. Az ipar és földművelés termékei, berendezései és járuléka, ha egyelőre nem is teljesen egyenértékűek az arannyal, de mindenesetre teljes garanciát alkotnak. A kormány tehát a vállalatoknak és iparosoknak kölcsönrel való ellátása céljából a többtermelés fokozása végett megalapította az ipari hitel intézményét és erre a célra ötszáz millió leit irányított elő. Csak az esetben, ha ez nem lenne elegendő, nyúlna a kormány a bankjegykibocsátás eszközléséhez,

— A bankjegyforgalom lebonyolítása szabályszerűen szinte automatikusan történik. Bankjegy re nemcsak azért van szükség, mert bizonyos mértékig az igények kielégítése folytán a bankjegyforgalomban emelkedés állhat be, hanem azért is, mert a bankjegy kopik, sőt romlik. Különösen nálunk Magyarországon rosszul kezeli a közönség a bankjegyeket, mert igen nagy mértékben kell ki cserélni azokat kopás, szakadás és használhatatlanság miatt. Gondoskodás történt azonban, hogy semmiféle hiány ne álljon elő a forgalom lebonyolításában, úgy hogy ebben a tekintetben a közönségnek semmi oka sincs aggodalomra.

aminek hiányzó aranyfedezete nemcsak morálisan, de ténylegesen is pótolnák az ipari termékek, berendezések és járulékok. Hasonló módon a földművelőknek, is szándékozik forgótőkét juttatni a kormány és ezt a hitelt az arannyal biztosítékként felérő föld és termékei fedeznék. Az ipari és mezőgazdasági hitellel kapcsolatosan oldaná meg a kormány a belföldi adósságok kérdését is és ha a terveit siker koronázza, úgy rövidesen enyhülő pénzügyi helyzet és a leu tartós javulása várható.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Junius 1.) Francia frank 13.50, svájci frank 36, dollár 190, dinár 205, márka 0.0045, lira 10, angol font 930, magyar korona 0.03, osztrák korona 0.0030. **Kifizetések:** Budapest külföldi 27, belföldi 34, Bécs 355, Berlin 0.0030, Prága 5.80, Zürich 35.50, Milano 9.50, Páris 13.20, Belgrád 2.15, Newyork 195, London 925.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Junius 1.) **Kifizetések:** Páris 13, Berlin 0.0033, London 925, Newyork 200, Zürich 3625, Milano 9.45, Bécs 0.002950, Prága 5.98, Budapest 0.04.25. **Valuták:** Napoleon 720, márka 0.0050, léva 1.50, török lira 1.40, angol font 890, francia frank 13.40, svájci frank 34.50, lira 9, drachma 2.60, dinár 2.10, dollár 195, lengyel márka 0.0040, osztrák

Korona 0.0029, magyar Korona 0.04.10, szokol 6.

Zürichi nyitás. (Junius 1.) Berlin 0.0075, Newyork 554, London 2562, Páris 36, Milano 26.10, Prága 16.55, Budapest 0.10, Belgrád 6.30, Varsó 0.001, Bécs 0.0078, bélyegzett 0.0078.

Zürichi zárlat. (Junius 1.) Berlin 0.0077, Amsterdam 217.10, Newyork 554, London 2563, Páris 36.05, Milano 26, Prága 16.55, Budapest 0.10, Belgrád 6.3750, Varsó 0.001, Bécs 0.0078251, bélyegzett 0.007825.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Junius 1.) Napoleon 19100, Amsterdam 2071—2131, Belgrád 61—63, Berlin 0.07.20—7.60, márka 0.07.70—8.10, **Bucuresti** 28-30, lei 28.50—30.50, London 24.350—24.950, angol font 24.270—24.970, Milano 248—258, Newyork 5390—5440, dollár 5295—5445, Páris 342—352, francia frank 347—357, Prága-szokol 157—163, Varsó-lengyel márka 0.09.50—10.30, Bécs-osztrák Korona 0.07.45—7.85, Zürich 950—980, svájci frank 955—985.

Ezüst- és platina-konjunktúra.

Londonból jelentik: A londoni nemesfém-tőzsdén az elmúlt hetekben sem változott meg az aranyárának irányzata. Amerika tovább folytatja a vásárlásokat és minden piacra kerülő aranytömeget felvesz. A múlt hét folyamán körülbelül 450.000 dollár értékű aranyat vásárolt, amelyből 350.000 dollárt London, 100.000 dollárt pedig Franciaország dobott a piacra. Lányító momentum volt a piacon, hogy a transzvái bányák fokozzák üzemüket és így hétről-hétre több nyersanyag kerül a piacra. A bányavállalatok a termelés érdekeit tartva szem előtt, legtöbb esetben fuzionálnak, vagy pedig érdekközösséget létesítenek. Így az elmúlt héten a világ legnagyobb aranybányája fuzionált. Az aranypiachoz hasonlóan nyugodt volt az ezüstpiac is. A hét első napjain Kína vásárolt nagyobb tételeket Londonban és San-Franciskóban, majd a hét többi napjain az indiai házarok fedezték szükségletüket.

Az ezüstpiac állandóan tartott irányzatának fő oka az, hogy az ezüsttermelés is napról-napra növekszik és ma már nemcsak, hogy a békeéveknek maximális termelését

érik el az ezüstbányák, de sok esetben még ezt is túlhaladják. Az angol kereskedelmi minisztérium megállapította, hogy az év kezdetétől fogva a világ összes ezüstbányáiból eddig három millió kiló ezüstöt bányásztak, vagyis ha a világ ezüsttermelés ezen a nivón marad, akkor az 1923. évben 20 millió kilogramm ezüstöt fognak bányászni. Hozzájárult nagymértékben az ezüstpiac tartó irányzatához, hogy az összes európai és amerikai államok, ahol ezüstpénz van forgalomban, kivétel nélkül, leszállították az érmeik belső ezüst-tartalmát és hogy a legtöbb európai állam felliagytott az ezüstpénzek veretésével.

A világ fémpiacán jelenleg az érdeklődés előterében a platina áll, mely rövid idő alatt nagy karriert futott be. Ez év eleje óta ugyanis több, mint 50 százalékkal drágult meg a világpiacra. A platina rohamos árdrágulása főleg arra vezethető vissza, hogy a kereslet igen megnövekedett, a platina-termelés pedig nagymértékben visszaféldött, mert a legkitünőbb platina-termőhelyek: az oroszországi, főleg uralkörnyéki platinabányák üzeme szünetel és ennek folytán körülbelül 7000 kilogramm platinaval kevesebbet termelnek, mint régebben. Az egész világ szükséglet fedezésére ma csak a Kordillerák és Kolumbia platinabányái állanak rendelkezésre.

= A piaci árak. A pénteki hetipiac élénk volt. Az élelmiszerpiacon a zöldségtermékek olcsóbbodtak, a majorságpiacon pedig áremelkedés volt. Az élőállatpiacon az árak a következőképpen alakultak: marha 9—11, borjú 16—18, sertés 27—31 lei kilogrammonként élősúlyban. A gabonapiac maximális áron kelt el.

A szerkesztésért:

KAROLY JOZSEF

felel.

Cenzurát:

IOAN NICHIŢ.

Fandia

15x5-
osokofadú
feltűl-
hatatlan
minőségű

1/8 kg-os csomagokban is kapható. Minden háztartásban nélkülözhetetlen. I—13754

Szeret olcsón és szépen ruházni? Kész női ruhák, bluzok, selymek, grenadinok, csattok kaphatók: „PARIS” Modellházban (városházával szemben.)

Brilliansárut, gyöngyöt, platinát, arany és ezüst árukat és hamis fogsorokat magas áron vesznek: Kun ékszerész, Arad.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéséért ára 1.50 lei.

Vastagabb betűvel 3.— lei.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vehetünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóért 15.— lei.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

ISMERETSÉGÉT KITERJESZT-HETI, az „Aradi Közlöny” ezen rovatja után.

„VÁLTOZATOS” jellegű levelet küldött „Büvös szempár.” 3046

„TEMPERAMENT” és „VÁLTOZATOS” jellegű levél van a kiadóban. 3048

„VÁLTOZATOS” jellegű levél van a kiadóban. 3057

Házasság.

JÓ PARTIT CSINÁL, ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatában hirdet.

TARSULNA intelligens varrónő szabóval, vagy más 40—50 éves uriemberrel megismerkedne, akinek lakása van. Leveleket „Házasság” jellegűen Wallinger hirdetője továbbítja. 13263

Alkalmazás.

ÁLLANDÓ ÁLLÁST KAP, ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatát használja.

ÜGYES kifutó leány 16 fizetéssel felvétetik. Cim Wallinger hirdetőjében. 13263

FODRÁSNÓ házakhoz ajánlkozik. Cime Wallinger hirdetőjében. 13263

MINDENES főzőnő fiatal házaspárhoz azonnalra felvétetik. Bulev. Carol I. (Erzsébet-körút) 25., törvényszékekkel szemben. 3059

INTELLIGENS varrónő házikisasszonynak, anyahelyettesnek ajánlkozik, esetleg vidékre. Ajánlatokat „Humánus” címen Wallinger hirdetője továbbítja. 13264

MINDENES SZAKÁCSNÓ azonnali belépésre kerestetik. Strada Crisan 12. I. 3052

GYERMEKTELEN HÁZASPÁR házmeszternek azonnal felvétetik Schäffer, Str. George Lazar 9—4. 3050

KERESK 30—40 év körüli jól főző mindenek szakácsnét egy családtag kiszolgálására. Dr. Suciu, Radna. 3053

BORPINCÉBEN jártas pincemunkás áru kihordónak felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 3054

HÁZIKISASSZONYNAK ajánlkozik intelligens leány, ki a háztartás minden ágában segít. Cim Kelet hírlapiroda. 13139

SZARAZ dadát keresek 1-re dr. Braschne, Str. Crisan (Karolina-utca) 8. 13138

SZAKKÉPZETT főmórnárt keresünk vámmalmunkba, csak föltétlen szakemberek pályázatát kérjük a fizetési igények megjelölésével Kelet hírlapirodába. 13138

ÜGYES boltiszolga, ki biciklizni tud, azonnali belépésre kerestetik. Cim Kelet hírlapiroda. 13139

PÉNZBESZEDŐT, ki biztosítások szerzésével is foglalkozna, állást nyerhet. Cim Kelet hírlapiroda. 13139

Lakás.

KÉTSZOBÁS belvárosi lakást keresek sürgősen. „Magas bért fizetek” című ajánlatokat Wallinger hirdetője továbbítja. 13263

Vétel és eladás.

NAGY HASZONRA TESZ SZERT, ha az „Aradi Közlöny”-ben hirdet.

UJDONSÁGOK érkeztek: Grenadinok és Lybertükben. Mosó Voal ujdonság 38 Lei Strasser divatruházában. 3051

PLÜSCH ebédlő divány, 2 ajtós keményfa szekrények, consul asztal márvánnyal, székek, fotel, vasmosdó, régi képek, futó szőnyeg, csipke függöny, étkező- és kávék szerviz, babakelengye, férfi ruhák, kézimunkák, fehérneműk, goblein képek, stb. eladó. Strada Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

AZ ÚJ ZSEBMENETREND MEGJELÉNT. 3047

URISZOBÁ vadonatúj eladó. Salon Artistique Fischer Eliz-palota. 13576

ELŐSZOBA SZÉKRÉNY eladó. Cim a kiadóban. 3058

ZONGORA, pianino, harmonium, szőlőprés, kitűnő brácsa hegedű eladó. Strada Eminescu 28. 3049

KÖZÉPTERMETRE való finom öltönyök és selyem bélelt zsakett eladó. Cim a kiadóban. 13138

TELJESEN új, világos modern hálószobaberendezés eladó. Uranus, főpostával szemben. 13902

VADONATUJ komplett fürdőszobaberendezés összes ölmocsóvekekkel eladó. Uranus, főpostával szemben. 13902

EMELŐ (Hebewinde) kettő darab tíz tonnás emelőképeségű megvételre kerestetik. Strada Seminarului 4. (Sina-utca 1a) Klein B. Vilmos. 13139

HÁLÓSZOBA berendezés sürgősen eladó. Strada Mărășești 47. (Kossuth-utca) 21. 2925

ELADÓ mahagoni uriszoba, pénzszekrények, jégszekrények, mángorlók. Vesztek öntött fürdőkádát. Garai. Calea Bănatului (Ásztalos Sándor-u.) 5. 2754

SZÖVETEK, mosók, vásznak, női kalapok olcsón, Posch divatüzletben Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) kaphatók. 1900

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi fűveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kituzunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmitnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

VARRÓGÉP jókarban levő, megvételre kerestetik. Cim: Wallinger hirdetőjében. 13263

KITŰNŐ ÜZLETI KÖNYVEK, IRODAI CIKKEK és olcsó hangjegyek, 100.000 kötetes kölcsonkönyvtár Kerpelnél. Telefon 385. 13625

Ingatlan.

OLCSÓ HÁZHOZ JUT, ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatát átolvassa.

STR. MINERVEI (Ilona-utcában) gyönyörű kis magánház négy szoba, zárt folyosó, kert, udvarral 130.000 leiert eladó. Uranus, főpostával szemben. 13902

Üzletek.

FÉNYES ÜZLETE LESZ, ha hirdetését az „Aradi Közlöny” „Üzletek” rovatába feladja.

PERJÁMOSON nagy vendéglő teljes berendezéssel, nagy táncteremmel és kerthelyiséggel eladó. Flikinger Miklós, Perjámos, Vasut-utca 747—48. 2937

Ellátás.

BIATAL intelligens iparos teljes ellátást keres magános helyen. Cimeket a kiadóba kér. 3060

Különbéle.

EZERJÓFÓ gyomorellixt, pártatlan hátsú szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy szeriár Aradon. 10831

MODERN KOSER ÉTTEREM Targul-Mures (Marosvásárhelyt), Piata Regele Ferdinand (Főtér) No. 31. a Transylvánia-szállodával szemben. Naponta villásreggeli, ebéd és vacsora dr. Löwy status Quo aute izr. hitközségi rabbi felügyelete alatt. Tisztán kezelt koser fajborok és friss poharas sör. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri Schmitzer Lajos & Comp. 3007

KÖLCSON vennék 50.000 Lei fizetkez előnyös kamatra, prima garanciával. Cim a kiadóban. 13138

MINDENKI saját érdekében nézze meg D. Popovicu kirakatait Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) Motor átlomás. 13138

BÁRMILYEN célra alkalmas műhelyhelyiség lakással, utcára nyíló ajtóval kiadó. Cim Wallinger hirdetőjében. 13263

Használt ólom megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Convocare

la adunarea generală de incheiere

a societății anonime „Weitzer Ioan Fabrica de Mașini, Vagoane și Turnătorie de Fier Societate Anonimă in Arad, in lichidare”

ce va avea loc în Arad la 22 Iunie 1923. oarele 12 amezai, în sala de ședințe a societății anonime „Astra Prima fabrică română de vagoane și motoare”.

Ordinea de zi:

1. Raportul Comisiunii de lichidare despre terminarea lichidării, înaintarea încheierii conturilor, raportul Comitetului Cenzorilor, distribuirea rezultatului lichidării și luarea hotărârei privitor la descărcarea Comisiunii de lichidare și Comitetului Cenzorilor.

2. Eventuale propuneri conform §-ului 21. din statute.

On. D.-ni acționari, cari doresc să ia parte și să voteze la Adunarea Generală, se invită, ca — în conformitate cu §-ul 14. din statute, — să binevoiască a depune acțiunile lor sau certificatele de depunere eliberate despre aceste de instituțiile publice de credit, cu opt zile înainte de Adunarea Generală, în următoarele locuri, și anume: în Arad la Casa de Păstrare Economică din Arad-Cenad și la Banca Marmorosch Blank & Co. S. A. sucursala Arad; în București la Banca Marmorosch Blank & Co. S. A. institutul central.

3038 Comisiunea de Lichidare.

Vasárnap délután 3 órakor

tartandó önkéntes árverésen a Strada Rachovei (Mihály-utca) 80. sz. ház minden elfogadható ártért el lesz adva. Azonnal elfoglalható kétszobás lakás és szép nagy kert van benne. 13268

Sikszita

szabadonlengő, három részű, egy gabonahámzó schmirglivel

vastagsággyalu

400 mm. egy hoszlukfuro combinált vésővel, új gépek jutányosan eladók Braun malomban, Ujmiklakán

A. GROSS A.

Agenturá si comission-
Ugnyökség és bizomány

Pâncota (Podgoria) Villamos
végállomás mellett.

Elvállalja mindennemű árucikk, valamint ingatlanok adás-vételnek közvetítését és lebonyolítását a legkülönbözőbb feltételekkel Levelezés román, magyar és német nyelven. Elfogad képviselőket az ország bármely részéből. 18138

Rackett-javításokat

szakszerűen,
olcsón,

gyorsan

Káldor és Toll-nál
Temesvár, Lloyd-sor.

Jégelsőrendüminőségben

Bul. Regele Ferdinand I. No. 33. (Boros Béni-tér) 5. Jéggyárban egész nap, Bul. Carol (Erzsébet-körút) és Str. Moise Niccara (Petőfi-u.) sarkán lévő jéggyárban reggel 6—8-ig és este 6—8-ig

Allandó kiszolgálás biztosítva

Előfizetések felvételnek. —: Rendelések 4 táblán felel házhoz szállítatnak. Telefon 144. szám. —: 2717

Reusz Sándor, a Temesvári Söröződe r.-t. főraktára